

Čtvrtý jaderný blok už bychom si měli postavit sami, říká dlouholetý ředitel Temelína

FOTO: Profimedia, Jan Strmiska, MJ

Marek Kerles • 02. 02. 2024 • info.cz

Podle Františka Hezoučkého, který v pozici ředitele dokončil a zprovoznil jadernou elektrárnu Temelín, by vláda měla smluvně donutit dodavatele nových jaderných bloků k postupnému předání výroby většiny komponent českým firmám. V rozhovoru pro INFO.CZ Hezoučký tvrdí, že pokud bude Česko nadále jen nakupovat „jaderné technologie“ v zahraničí, nemůže se spolehnout na samostatnost základů své elektroenergetiky.

Vláda ve středu rozhodla o tom, že místo tendru na nový jaderný blok v Dukovanech rozšíří tendr na celkem čtyři bloky. Slibuje si od toho mimo jiné zlevnění výstavby. Co na tuto změnu říkáte?

Rozšíření zakázky na další bloky je samozřejmě krok správným směrem, ovšem předpoklad, že množstevní sleva při tomto postupu bude mít vliv na snížení ceny za jeden reaktor až o čtvrtinu, nebude zřejmě správný. To mi za současných podmínek přijde jako příliš optimistické očekávání.

Vy sám jste, pokud vím, jako ředitel Temelína navrhoval pro výstavbu dalších jaderných bloků takzvanou českou cestu. Můžete znovu popsat, v čem spočívá a v čem by byla pro Česko výhodnější?

Česká cesta, kterou jsem před více než deseti lety prosazoval, spočívala v tom, že bychom si koupili projekt jaderného ostrova a zbytek elektrárny si projektovali sami, pražským Energoprojektem. Dodávky by byly uskutečněny českým průmyslem. Tímto způsobem byly dokončeny a zprovozněny všechny jaderné elektrárny v bývalém Československu, včetně Temelína. Až na malé výjimky byla elektrárna prakticky dílem českého průmyslu s ruským nebo tehdy sovětským know-how v oblasti jaderného ostrova.

Dobře, ale Rusko je ze hry venku, po vyřazení firmy Westinghouse zůstal v tendru jen korejský a francouzský dodavatel. Vy si myslíte, že i za těchto podmínek by mohla jít vláda takzvanou českou cestou?

Ne, snaha o prosazení české cesty po vzoru Temelína či Dukovan není nyní možná, to je nepochybné. To bylo možné ještě před deseti lety, a jen s tím petrohradským projektem. Jednak velká většina komponent pomocných systémů byla stejná jako na Temelíně, jednak byla tehdy historicky nastavena spolupráce s projektantem. Ovšem, při troše snahy by bylo možné takovou spolupráci postupně naladit i s vybraným dodavatelem tak, aby český průmysl postupně převzal iniciativu, včetně řízení výstavby.

Podle vlády by přece měla být jedním z důležitých kritérií tendru právě otázka míry zapojení domácího průmyslu. Nebo ne?

Ano, ale to je trochu složitá podmínka. A hned vysvětlím proč. Pokud by vláda stanovila, že se musí hned při výstavbě prvního bloku zapojit určité procento domácích firem nebo dokonce konkrétní firmy, dodavatel toho může snadno zneužít. Při případném prodražení nebo zpoždění zakázky oproti harmonogramu by se mohl vyvinut a argumentovat právě tím, že byl donucen spolupracovat s některými domácími subdodavateli, se kterými mu spolupráce nefunguje.

V roce 1999 jako ředitel divize výstavby jaderné elektrárny v Temelíně spustil František Hezoucký oba nové bloky.

Jak ale tedy lépe zajistit větší zapojení domácího průmyslu?

Jsem toho názoru, že stavba prvního z objednaných bloků by měla být v tendru bez podmínek na konkrétní zapojení domácích firem, pokud si je nevybere dodavatel sám. V kontraktu by ale měl být závazek dodavatele prodat know-how k jadernému ostrovu, aby se s každým dalším blokem zvyšovala míra zapojení.

Jinými slovy: přijali bychom takový model, v jehož rámci by se domácí průmysl učil za pochodu a čtvrtý blok nebo další bloky by byl schopen si zajistit prakticky sám. To by měl být náš cíl. Vyžaduje to sebedůvěru, chuť do práce a opuštění alibismu. Takový postup by nejen výrazně zlevnil výstavbu, protože domácí firmy platí daně u nás, ale výrazně by posílil i naši pozici jako země, schopné do budoucna rozvíjet jadernou energetiku vlastními silami.

Je podle vás takový cíl reálný?

Vždyt' jsme tak fungovali! Jen jsme ztratili kontinuitu. Čína, která je dnes světovou jedničkou v rychlosti a spolehlivosti výstavby jaderných bloků, dokazuje, že takový postup opravdu funguje i jinde. Číňané nejprve koupili od Rusů, Francouzů a Američanů s projektem celou stavbu, postupně ale dokázali většinu dodávek zajistit sami a dokonce vyvíjet i vlastní projekty. Jaderný program si tak dnes řídí sami. To stavby dalších bloků výrazně zlevňuje.

Čína je ale totalitní velmoc se specifickými možnostmi, navíc si Číňané asi příliš nelámou hlavu s licenčním právem. To by měl být příklad pro Česko?

Samozřejmě, že Čína je specifická. Ovšem na druhou stranu si musíme přiznat, že pokud dnes jde o velké investiční projekty, existuje z pohledu států jen jedna cesta k úspěchu, a tou je cesta direktivní. Prostoru pro demokracii v ní moc nenajdete. Jde o peníze i budoucnost. Buď direktivně rozhodnete a budete svůj plán dodržovat, nebo ty zakázky a budoucnost přenecháte někomu jinému.

Jakou motivaci by ale měli Korejci či Francouzi k tomu, aby postupně přenechávali stále větší podíl na výstavbě dalších bloků v Česku domácímu průmyslu?

Musí to být vhodným způsobem sepsáno už jako podmínka v kontraktu. Navíc představa, že francouzský či korejský dodavatel se bude za každou cenu snažit získat celou zakázku výhradně pro sebe, včetně stavebních prací, je scestná.

Právě stavební práce je možné převzít už od prvního bloku. Francouzi mají, co se týče renesance jaderné energetiky, starosti sami se sebou. I pro francouzského dodavatele by bylo výhodné, kdyby z důvodu kapacity postupně co největší díl zakázky převzaly české firmy. A prodat know-how je také příjem. Podobně to platí o Korejcích.

Čili co by měla tedy vláda nyní konkrétně dělat, aby dosáhla co největšího zapojení domácího průmyslu?

Vláda by v tendru měla stanovit takové podmínky, které by vedly k tomu, aby už čtvrtý plánovaný blok byl z maximální možné části záležitostí českého průmyslu, protože budeme potřebovat i další bloky. Nejde jen o ty čtyři dnes diskutované bloky na Dukovanech a Temelíně. Uvažuje se, pokud vím, i o dalších blocích, což je vzhledem k požadavku na uzavírání uhelných elektráren a očekávaným nárokům na elektromobilitu logické.

A my, pokud chceme v tomto směru opravdu vsadit na jádro, nemůžeme jenom spoléhat na zahraniční dodavatele. Musíme se znovu postavit na vlastní nohy, podobně jako se český průmysl podílel na výstavbě Temelína a Dukovan. Je to pro nás zároveň velká šance, abychom se vymanili z pověsti země montoven.